

Hrvatska mreža školskih knjižničara – aktivnosti kao potpora stručnom usavršavanju školskih knjižničara

Croatian Network of School Librarians – Activities as support for the professional development of school librarians

Primljeno: 9. 10. 2023.
Prihvaćeno: 5. 11. 2023.

**TEMA
BROJA**

Josip Strija, prof. i viši knjižničar

Hrvatska mreža školskih knjižničara / Gimnazija Petra Preradovića Virovitica
josip.strija@skole.hr

Sažetak

Hrvatska mreža školskih knjižničara (HMŠK) predstavlja ključnu potporu stručnom usavršavanju školskih knjižničara. Osnovana 2009. godine, za cilj ima unapređenje školskog knjižničarstva kroz mrežnu suradnju i podršku. Njezina je misija pružiti podršku školskim knjižničarima putem računalne mreže kako bi poboljšali svoje usluge i zadovoljili korisnike. Posebno značajna edukacijska funkcija, koja je postala izraženija tijekom pandemije COVID-19 je, a obuhvaća edukacije u obliku mrežnih seminara, mrežnih tečajeva i mrežnih edukativnih projekata. Za svoje edukacijske programe, Hrvatska mreža školskih knjižničara je dobila oznaku SKOCKANO kao dokaz visokih standarda kvalitete u području neformalnog obrazovanja. Ova oznaka potvrđuje predanost HMŠK-a unapređenju obrazovnih programa i pozitivnom utjecaju na školsko knjižničarsku zajednicu.

Ključne riječi: edukacija, HMŠK, mrežni seminari, SKOCKANO, stručno usavršavanje

Summary

The Croatian School Librarians Network (HMŠK) represents a key support for the professional development of school librarians. Founded in 2009, its goal is to enhance school librarianship through network collaboration and support. Its mission is to provide assistance to school librarians through an online platform to improve their services and meet user needs. The educational function, particularly significant, has become more pronounced during the COVID-19 pandemic, encompassing education in the form of *webinars*, online courses, and network educational projects. For its educational programs, the Croatian School Librarians Network has earned the "SKOCKANO" label as evidence of high-quality standards in the field of non-formal education. This label confirms HMŠK's dedication to improving educational programs and making a positive impact on the school librarian community.

Keywords: education, HMŠK, webinars, SKOCKANO, professional development

Hrvatska mreža školskih knjižničara – mrežna suradnja kao primarni cilj

Skupina entuzijasta, predvođena kolegicom Ivanom Vladilo, dugogodišnjom predsjednicom udruge, osnovala je Hrvatsku mrežu školskih knjižničara 23. travnja 2009. godine, potaknuta praktičnim razlozima i željom za poboljšanjem mrežnih aktivnosti i podrške. Sam rad započeo je mnogo godina ranije, 8. travnja 2001., kada je Ivana Vladilo pokrenula diskusijsku grupu „knjižničar“, prvu takve vrste koju je strukovna javnost primijetila. Iz te su grupe proizašli prvi timski mrežni projekti, a formirala se ekipa poznata kao NETgrupa.

Ciljevi HMŠK-a do danas su ostali nepromijenjeni, a glavna je misija pružiti podršku školskim knjižničarima u pokretanju i provedbi projekata putem računalne mreže. Primarni rad HMŠK-a može se sagledati kroz niz aktivnih projekata, s naglaskom na mrežnu suradnju - Repozitorij radova UDK02, projekte Čitamo mi u obitelji svi, Tulum s(l)ova, Mreža čitanja, Daj šapi glas, Lektira na mreži, 100 riječi i Mrežin čitateljski izazov. Svi navedeni projekti dobili su pozitivno mišljenje i podršku Agencije za odgoj i obrazovanje (AZOO) i Ministarstva znanosti i obrazovanja (MZO).¹

Mrežina edukacijska funkcija – od mrežnih seminara do mrežnih edukacija i tečajeva

Edukacijska funkcija udruge je do početka COVID-19 pandemije bila pomalo zanemarena – održano je nekoliko mrežnih seminara s naglaskom na prezentaciji odrađenih aktivnosti od kojih se prvi pod nazivom „Na kavi s Draženkom, doživljaji iz Dohe iz prve ruke“ održao davne 2012. godine, a s ciljem prezentacije Svjetskog kongresa školskih knjižničara u Dohi. Početkom pandemije, tijekom i nakon nje, razvio se i edukacijski plan rada HMŠK-a, obilježen prije svega mrežnim seminarima.

Edukacije u obliku mrežnih seminara koje provodi Hrvatska mreža školskih knjižničara postavljaju različite ciljeve ovisno o temi i ciljnoj publici. Do sada je održano njih trinaest i to različitih tema od kojih možemo izdvojiti nekoliko: Volonterstvo – put k afirmaciji i promicanju ljudskih prava, Medijska pedagogija i knjižnica, Digitalni potpis – sadašnja budućnost, Informacijske kompetencije za učenice i učenike – oblikovanje i planiranje knjižničnih ponuda, Neverending story ili kako složiti mrežnu priču korištenjem besplatnih alata, i sl. Ovakav oblik edukacija pruža podršku knjižničarima u rješavanju specifičnih izazova s kojima se suočavaju u svojem radu, a u situacijama kada se uvode nove tehnologije, metode ili promjene u školskim knjižnicama, mrežni seminari pružaju podršku i obuku kako bi se knjižničari lakše nosili s promjenama.

Hrvatska mreža školskih knjižničara 2023. godine treći se puta po redu priključila Agenciji za elektroničke medije, Uredu UNICEF-a za Hrvatsku te brojnim drugim partnerima organiziravši Dane medijske pismenosti² od 3. do 28. travnja 2023. godine. Kao i dosadašnja dva skupa, Dani su bili posebno značajni jer su okupili školske knjižničare kako bi zajednički razmijenili primjere dobre prakse, prikaze alata te teorijska predavanja vezana uz medijsku pismenost.

HMŠK organizira edukacije i u projektima koje provodi. Godine 2020. pokreće se novi projekt pod nazivom „Lektira na mreži“ koji je početkom školske godine 2020./2021. uspješno počeo s provedbom u 37 srednjih škola Republike Hrvatske. Projekt je kroz svoju prvu godinu provođenja potvrdio nekoliko glavnih ideja³, a u projektu je održano sedam mrežnih seminara, ukupnog trajanja od 14 sati, a pratila su ih 562 sudionika, nevezano jesu li ili ne sudionici projekta „Lektira na mreži“.

¹ O Hrvatskoj mreži školskih knjižničara i projektima koje provodi vidjeti više: Štimec-Sajko, I. Predstavljanje aktivnosti, projekata i rada udruge Hrvatske mreže školskih knjižničara // XXX. Proljetna škola školskih knjižničara Republike Hrvatske : Tradicija i suvremenost u radu školskih knjižničara: zbornik radova: Baška, 18.-21. travnja 2018. / urednice Goranka Braim Vlahović i Adela Granić. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje, 2018. Str. 323-331.

² III. Dani medijske pismenosti s Hrvatskom mrežom školskih knjižničara URL: <https://sites.google.com/knjiznicari.hr/knjiznicari/projekti-i-aktivnosti/dmp?authuser=0> (29. 9. 2023.)

³ Više o ciljevima i glavnoj ideji projekta vidjeti u: Strija, J. Lektira na mreži - novi projekt Hrvatske mreže školskih knjižničara // Svezak : časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 23 (2021.), str. 65–66. URL: <https://library.foi.hr/dbook/cas.php?B=1&item=S02110&godina=2021&broj=00023&page=65> (3. 10. 2023.)

Mrežni seminari nisu jedini oblik stručnoga usavršavanja koji provodi HMŠK. E-tečaj o društvenim mrežama (Razvijamo digitalne vještine s HMŠK-om: U društvu društvenih mreža) pokušava pružiti temeljito razumijevanje društvenih mreža, njihovog utjecaja i načina na koje se mogu koristiti u osobne ili poslovne svrhe.

„Equip“ – program edukacija za profesionalni i osobni razvoj, osmišljen je, izrađen i prilagođen za odgojno-obrazovne djelatnike, temelji se na knjigama i radnim materijalima Johna C. Maxwella te programu edukacije „Train the Trainers Equip Leadership Training Program“. Hrvatska mreža školskih knjižničara implementira dva programa, Equip A1 i Equip A2, kao dijelove programa edukacija za profesionalni i osobni razvoj od 2020. godine. Do sada je nekoliko stotina sudionika uspješno završilo ove programe u e-kolegiju na Loomenu čime je edukacija postala pristupačna širokom broju sudionika.

Nova edukacija „Dekodirajmo podatke: ovladajmo svojim digitalnim životom“, pokrenuta u školskoj godini 2023./2024., označava korak naprijed u osnaživanju pojedinaca kada je u pitanju njihova digitalna privatnost i sigurnost. Ova edukacija bavi se sveprisutnom temom podataka i privatnosti, pružajući sudionicima alate i znanje potrebno za bolje razumijevanje i kontroliranje njihovih digitalnih otisaka.

Kroz radionice i dostupne materijale, sudionicima se predstavljaju konkretne tehnike i savjeti koje mogu primijeniti u svakodnevnom životu kako bi bolje zaštitili svoje osobne informacije. Osim toga, naglasak je stavljen na podučavanje sudionika kako da prenesu stečeno znanje i vještine drugim kolegicama i kolegama, čime se stvara lanac znanja i podrške.

SKOCKANO kao potvrda kvalitete

Hrvatska mreža školskih knjižničara od 1. lipnja 2023. godine ponosno nosi oznaku SKOCKANO⁴ organizacije (standard kvalitete organizacija civilnog društva konstruktivno angažiranih u neformalnom obrazovanju), ističući svoju posvećenost visokim standardima i kriterijima u području neformalnog obrazovanja. Kao SKOCKANO organizacija, HMŠK naglašava svoju predanost vrijednostima i načelima neformalnog obrazovanja. Ova oznaka kvalitete potiče organizaciju da bude još bolja u pružanju različitih oblika edukacije i doprinosi razvoju kompetencija učenika te pozitivnom utjecaju na lokalne zajednice te predstavlja značajno postignuće za HMŠK i potvrđuje organizaciju kao lidera u području neformalnog obrazovanja. Oznaka SKOCKANO organizacije dodatno će motivirati HMŠK da nastavi pružati vrhunske obrazovne programe i doprinijeti razvoju kompetencija školskih knjižničara.

⁴ SKOCKANO. URL: <https://skockano.goo.hr/> (3. 10. 2023.)

Literatura

1. Dekodirajmo podatke. URL: <https://sites.google.com/knjiznicari.hr/knjiznicari/projekti-i-aktivnosti/dekodirajmo-podatke> (29. 9. 2023.)
2. Equip – program edukacija za profesionalni i osobni razvoj.
URL: <https://sites.google.com/knjiznicari.hr/equip> (29. 9. 2023.)
3. III. Dani medijske pismenosti s Hrvatskom mrežom školskih knjižničara. URL: <https://sites.google.com/knjiznicari.hr/knjiznicari/projekti-i-aktivnosti/dmp> (29. 9. 2023.)
4. SKOCKANO. URL: <https://skockano.goo.hr/> (3. 10. 2023.)
5. Strija, J. Lektira na mreži – novi projekt Hrvatske mreže školskih knjižničara // Svezak : časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 23 (2021.), str. 65–66. URL: <https://library.foi.hr/dbook/cas.php?B=1&item=S02110&godina=2021&broj=00023&page=65> (3. 10. 2023.)
6. Štimec-Sajko, I. Predstavljanje aktivnosti, projekata i rada udruge Hrvatske mreže školskih knjižničara // XXX. Proletna škola školskih knjižničara Republike Hrvatske : Tradicija i suvremenost u radu školskih knjižničara: zbornik radova: Baška, 18.-21. travnja 2018. / urednice Goranka Braim Vlahović i Adela Granić. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje, 2018., str. 323-331. URL: <https://library.foi.hr/dbook/index.php?B=1&item=X02196&pager=00323> (3. 10. 2023.)